

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2924/18

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט מ' מזוז

העותר: אוסמה סלים אסמעיל מגדלאווי

נגד

המשיבים: 1. שר הפנים
2. משרד הפנים

עתירה למתן צו על-תנאי

בשם העותר: עו"ד דוד אנגיל

בשם המשיבים: עו"ד סיגל אבנון

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר (להלן: אוסמה) ליתן לו היתר שהייה או רישיון ישיבה בישראל, מטעמים הומניטריים מיוחדים.

הרקע לעתירה

2. אוסמה, יליד העיר שכם ורשום כתושב האזור. במהלך שנת 2010 הגיש אוסמה בקשה לקבלת רישיון ישיבה או אזרחות במדינת ישראל מכוח סעיף 3ג לחוק הכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת שעה או החוק). משנדחתה בקשתו, פנה אוסמה לוועדה המקצועית המייעצת לשר הפנים, הפועלת מכוח סעיף 1א3 לחוק הוראת שעה (להלן: הוועדה המייעצת), בבקשה להסדיר את מעמדו מכוח סעיף 3ג או סעיף 1א3 לחוק. בקשתו זו נדחתה אף היא, ועקב כך הגיש אוסמה עתירה לבית משפט זה בבקשה ליתן לו רישיון לישיבת ארעי בישראל. טרם קיום דיון בעתירה

הגישו הצדדים הודעה לפיה לאור שינויים בנסיבותיו האישיות של אוסמה "לרבות נישואיו לאזרחית ישראלית והולדת ילדיהם המשותפים, הסכימו הצדדים על מחיקת העתירה והחזרת בחינת עניינו של העותר לוועדה".

3. בהמשך הגיש אוסמה ביום 10.6.2014 בקשה לעיון מחדש בהחלטת שר הפנים, וביום 28.9.2017 הגיש עתירה בבקשה להורות לשר הפנים ליתן החלטה בבקשה. ביום 13.2.2018 החליט שר הפנים לדחות את בקשתו של אוסמה לקבלת היתר או רישיון ישיבה בישראל: "הנך יליד 1992, ובהתאם לחוק הוראת שעה אינך יכול לקבל כיום מעמד לאיחוד משפחות בישראל בשל גילך הצעיר. סעיף 3א(ה)(1) לחוק הוראת השעה קובע כי בן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השווה כדין בישראל, הוא בן זוג, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, לא תהווה כשלעצמה טעם הומניטרי מיוחד למתן מעמד". בשל כך התייתה העתירה והיא נמחקה תוך ציון כי "העותר רשאי להשיג על החלטתו של המשיב 1 לגופה".

עיקרי טענות הצדדים

4. מכאן העתירה שלפנינו, בגדרה נטען כי בהחלטתו של שר הפנים נפלו פגמים מהותיים כיוון שלא נומקה כדבעי, ולא צורפה אליה החלטתה המנומקת של הוועדה המייעצת. עוד נטען כי אין לאוסמה קשר לשטחי האזור פרט לכך שנולד שם, ובשל כך יש להחריג אותו מגדרי חוק הוראת שעה. לחלופין נטען, כי עניינו של אוסמה מהווה 'מקרה הומניטרי מיוחד' בהתאם לסעיף 3א לחוק הוראת שעה. זאת, משום שאשתו וילדיו הם ישראלים, ומכיוון שמרכז חייו מצוי בישראל למן שנות ילדותו. אוסמה טוען גם כי גירושו מישראל יוביל לפירוק התא המשפחתי שבנה, באופן שיפגע קשות בילדיו ובזכותו החוקתית לחיי משפחה. בשל האמור, גורס אוסמה כי החלטת המשיבים לוקה בחוסר סבירות, בשרירותיות ובהעדר תום לב וכי "מהחלטת שר הפנים נראה כי המשיבים [...] לא עמדו כלל בהתחייבותם לבחון לעומק את בקשת העותר, שכן טיעונו המרכזי ביותר של העותר הינו כי חי את כל חייו כאן בישראל [...] טיעון זה זכה להתעלמות מוחלטת, וייתכן מאוד כי לא נלקח בחשבון בעת החלטת שר הפנים".

5. המשיבים טוענים כי דין העתירה להידחות בהעדר עילה להתערבות בהחלטת שר הפנים. לטענתם, אין ממש בטענת אוסמה לפיה אין להחיל את חוק הוראת שעה על עניינו, שכן די ברישומו במינהל האוכלוסין של האזור, ובכך שיש לו מספר זהות פלסטיני לשם הכללתו בגדרי החוק. עוד טוענים המשיבים, כי החלטת הוועדה המייעצת, התבססה על תשתית ראייתית נאותה, לאחר שהובאו לפניו נימוקיו של אוסמה וזוגתו, נערך עימם ראיון, וחבריה עיינו בכלל המסמכים הרלוונטיים.

6. לגופו של עניין טוענים המשיבים, כי המקרה הנדון אינו מעלה טעם הומניטרי מיוחד בגינו יש להעניק לאוסמה רישיון ארעי לישיבה בישראל. סעיף 3א1(ה)1(1) לחוק קובע, כי "העובדה כי בן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השווה כדין בישראל, הוא בן זוגו, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, לא תהווה כשלעצמה טעם הומניטרי מיוחד". מכאן שאין בעצם היותו של אוסמה נשוי ואב לאזרחי ישראל, כדי להוות טעם הומניטרי מיוחד, מה עוד שעל-פי הנתונים שהונחו לפני הוועדה המייעצת, המשמורת על בנו הבכור של אוסמה נתונה לבת זוגו. לא הובאו לפני הוועדה המייעצת נתונים ביחס לילדם הנוסף של אוסמה ובת זוגו.

7. המשיבים מבקשים לדחות גם את טענתו של העותר בדבר זיקותיו לאזור. לטענתם, רישומי מערכת מרשם האוכלוסין מצביעים על כך שאוסמה מחזיק בתעודת זהות פלסטינית שהונפקה במהלך שנת 2011 ובדרכון פלסטיני בתוקף שהונפק בשנת 2016. בנוסף לכך, נתוני מערכת המרשם מצביעים על כך שהוריו של אוסמה הנפיקו מסמכי נסיעה באזור במהלך השנים, ומכאן שגם משפחתו שימרה את זיקותיה לאזור. המשיבים מוסיפים, כי אוסמה לא סיפק ראיות משכנעות לכך ששהה בשטחי ישראל מינקותו, וכי קבלת העתירה מנימוק זה עשויה להביא ליצירתן של השלכות רוחב על מקרים נוספים של שוהים בלתי חוקיים המבקשים לזכות במעמד בישראל בשל כך. המשיבים עומדים גם על כך ששיקול הדעת המסור לוועדה המייעצת הינו 'רחב במיוחד' ואין להתערב בו בנקל, וכי לאור העובדה שהחלטה דנן נסמכה על הוראת חוק מפורשת, אין עילה להתערב בה.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בטענות הצדדים באנו לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות. מרבית הטענות אותן העלה אוסמה נשענות על טענות העובדתיות כי שהה בישראל "מאז היה בן כמה ימים" וכי הוא נעדר כל זיקה לאזור. טענות אלה נדחו כאמור בידי המשיבים אשר הצביעו על העדרן של ראיות לכך שאוסמה חי בישראל ברציפות במהלך חייו ועמדו על מספר אינדיקציות לכך שהוא שימר את זיקותיו לאזור. המסמכים שאותם צרף אוסמה לעתירה אינם מבססים אף הם את טענותיו בנושא, והם מעידים לכל היותר על כך שאוסמה היה רשום לפרקים ללימודים בישראל החל משנת 2004. העדר התשתית הראייתית לביסוס טענותיו של אוסמה מזה, והתימוכין הראייתיים לעמדת המשיבים מזה, מצביעים על כך שעמדת המשיבים בנושא זה סבירה ומעוגנת בחומר הראיות.

9. סעיף 1א3(א) מאפשר לשר הפנים להעניק רישיון לישיבת ארעי או להעניק היתר שהייה בישראל לתושב האזור מטעמים הומניטריים מיוחדים. סעיף 1א3(ה)(1) קובע כי "העובדה כי בן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השווה כדין בישראל, הוא בן זוג, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, לא תהווה כשלעצמה טעם הומניטרי מיוחד". בנדון דידן, לא הצביע אוסמה על 'טעם הומניטרי מיוחד' בגינו יש להעניק לו היתר או רישיון ישיבה בישראל. בהתאם לחוק, עצם שהותם של בת זוגו של אוסמה וילדיהם בישראל, אינה מהווה טעם שכזה. הדברים מקבלים משנה תוקף לאור העובדה שהמשמורת על בנם המשותף של אוסמה ובת זוגו, מצויה אך בידיה של האחרונה. משנמצא כי קביעת המשיבים ביחס לתקופות השהייה של אוסמה בישראל ולקיומן של זיקותיו לאזור מבוססת, ומשלא נמצאו נסיבות חריגות, נראה שדחיית הבקשה בשל העדרו של טעם הומניטרי מיוחד מצויה במתחם הסבירות, מדובר כזכור בהוראת חוק מפורשת, ואין עילה להתערבותנו.

10. אשר על כן, העתירה נדחית; בנסיבות העניין לא נעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ב' בחשון התשע"ט (11.10.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט